

AYDIN
DOĞAN
VAKFI

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

GÜÇLÜ KIZLAR GÜÇLÜ YARINLAR PROJESİ

*Eğitmen Eğitimi
Uygulama Kitapçığı*

GÜÇLÜ KIZLAR, GÜÇLÜ YARINLAR PROJESİ HAKKINDA

Projenin temel amacı, Türkiye’de dezavantajlı gruplarla çalışan STK’ları güçlendirerek insan haklarının, temel hakların, toplumsal cinsiyet eşitliğinin ve sosyal kapsayıcılığın teşvik edilmesini sağlamaktır.

Proje kapsamında, özellikle dezavantajlı kız çocukları ve genç kadınlarla çalışan STK’ların kapasitesini artırmak; bu kuruluşların politika, strateji ve eylemlerinde toplumsal cinsiyet eşitliğini ana akımlaştırma ve toplumsal/sosyal kapsayıcılığı entegre etmeleri konusunda destek sağlamak hedeflenmektedir.

Ayrıca, farklı sektörlerden paydaşların bu konudaki farkındalığını ve diyalogunu artırarak, politika, strateji ve eylemlerine toplumsal cinsiyet eşitliği ve kapsayıcılığı entegre etmelerini desteklemek de proje hedefleri arasındadır. Dezavantajlı kız çocukları ve genç kadınların güçlenmesi, onlara yönelik fırsat eşitliğinin sağlanması ve çeşitli öğrenme fırsatlarının sunulması projenin temel amaçları arasında yer almaktadır.

Kız çocuklarının güçlü ve özgüvenli birer birey olarak toplumda yer alabilmesi, kapsayıcı ve nitelikli eğitimle buluşmasından geçiyor. İşte bu yüzden genç kadınların ve kız çocuklarının eğitime eşit katılımını ve devamlılığını sağlayacak destekler sunmak, vizyonlarının gelişmesine katkı sağlayarak özgüvenlerini artırmak, yaşam becerileri ve geleceklerinde iyileşme gerçekleştirmek amacıyla çalışıyoruz. Kız çocukları ve genç kadınların yaşamlarının her alanında eşit fırsatlara sahip olmalarını istiyoruz. Kız çocukları eğitim hayatlarının hiçbir yerinde, kurdukları hayallerin “onlara göre olmadığını” öğreten “cinsiyet eşitsizliğini pekiştirici” ifadelerle karşılaşmasın diye elimizden gelen her şeyi yapıyoruz.

Çünkü biz bu ülkenin kız çocuklarına ve genç kadınlarına inanıyoruz!

UYGULAMA KİTAPÇIĞININ AMACI:

Güçlü Kızlar Güçlü Yarınlar Projesi, gençlerin toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda farkındalık kazanmalarını, güçlenmelerini ve hak temelli bir yaklaşımla sosyal değişime katkı sunmalarını hedeflemektedir. Bu doğrultuda hazırlanan bu kılavuz, proje kapsamında eğitmen eğitimlerine katılan katılımcıların, öğrendiklerini sahaya aktarmalarına destek olmak amacıyla geliştirilmiştir.

Kılavuzda yer alan yöntemler, deneyimsel öğrenme yaklaşımı temel alınarak seçilmiş; katılımcının aktif katılımını, sorgulamasını ve kendi yaşantılarından öğrenmesini önceleyen tekniklerden oluşturulmuştur. Her bir yöntem, gençlerle uygulanabilecek şekilde sadeleştirilmiş, etkinlik akışı, gerekli malzemeler, süre ve çözümleme soruları ile birlikte detaylandırılmıştır.

Bu kılavuzun amacı, eğitmenlerin gençlerle gerçekleştirecekleri atölye ve eğitimleri tasarlarken:

- Toplumsal cinsiyet eşitliğini genç dostu bir dille tartışabilmelerine,
- Eleştirel düşünme ve empatiyi besleyen bir öğrenme ortamı kurabilmelerine,
- Yaratıcı, interaktif ve dönüşüm odaklı içerikler üretebilmelerine,
- Ve uygulamalarının etkisini gözlemleyip raporlayabilmelerine katkı sunmaktır.

Aynı zamanda, bu kılavuz eğitmenlerin kendi eğitmenlik pratiklerini gözden geçirmelerine, yöntemsel becerilerini geliştirmelerine ve gençlerin hayatına dokunan, dönüştürücü bir öğrenme deneyimi sunmalarına aracılık eder.

EĞİTİCİ EĞİTİMİ SONRASI KATILIMCILARDAN BEKLENTİLER:

“Güçlü Kızlar Güçlü Yarınlar” eğitici eğitimi, yalnızca bilgi edinmekle sınırlı olmayan; öğrendiklerini sahaya taşıyabilen, dönüşüm yaratma gücüne sahip bir eğitmen ağı oluşturmayı hedeflemektedir. Bu doğrultuda, eğitim programına katılan her katılımcıdan aşağıdaki adımları tamamlaması beklenmektedir:

1. Uygulanabilir Bir Atölye veya Eğitim Programı Tasarlamak

Eğitim süresince, katılımcılardan kendi sivil toplum kuruluşlarında ya da çalıştıkları gençlik alanlarında **uygulayabilecekleri bir eğitim ya da atölye programı tasarlamaları** beklenmektedir.

- Programın süresi en az **3 saat**, en fazla **2 gün** olabilir.

- Hazırlanan program, toplumsal cinsiyet eşitliği ekseninde, gençlerin katılımını ve deneyimsel öğrenmeyi esas almalıdır.
- Katılımcılar, hazırladıkları tasarımı eğitim sırasında diğer katılımcılarla paylaşacak, eğitmenlerden **geri bildirim** olarak uygulama planlarını geliştireceklerdir.

2. Gençlerle Uygulama Gerçekleştirmek

Eğitimin ardından, her katılımcı tasarladığı programı **en az 20 genç kadın ve / veya kız çocukları ile uygulamalı** ve öğrenme sürecini gençlerle birlikte sahaya taşımalıdır.

- Uygulama için son tarih: **5 Kasım 2025**
- Uygulama sürecinde karşılaşılan ihtiyaçlar, zorluklar ya da yeni fırsatlar için proje ekibi ve eğitmenlerden **destek alınabilir**.
- İletişim bilgileri :
 - Aydın Doğan Vakfı: advakfi@advakfi.org
 - Öğrenme Tasarımları: merhaba@ogrenmetasarimlari.com

3. Raporlama ve Katılım Belgesi

Her katılımcı, gerçekleştirdiği uygulamayı detaylı bir şekilde belgeleyerek kendisine iletilecek olan **rapor formatı** üzerinden değerlendirmesini tamamlamalıdır.

- Rapor, uygulama süreci, gözlemler, kazanımlar, katılımcı geri bildirimleri ve eğitmenin kendi öğrenme çıktıları gibi bölümleri içerecektir.
- Raporların en geç **5 Kasım 2025 tarihine kadar teslim edilmesi** gerekmektedir.

Raporunu süresinde eksiksiz şekilde paylaşan katılımcılara, “**Güçlü Kızlar Güçlü Yarınlar Eğitici Eğitimi Katılım Belgesi**” düzenlenecektir.

Süreç Boyunca Yanınızdayız!

Uygulama süreci boyunca katılımcılar, hem proje ekibinden hem de eğitmenlerden birebir **danışmanlık, kolaylaştırıcılık ve içerik geliştirme desteği** alabilirler. Deneyimlerinizi paylaşmak, ilham almak ve zorlukları birlikte aşmak için birbirimizden beslenmeye her zaman açığız.

Gençlerle Eşitlikçi ve Güvenli Öğrenme Alanı Yaratmak: Hazırlık ve Uygulama İçin Pratik Öneriler

Toplumsal cinsiyet eşitliğini odağına alan eğitimlerin etkili olabilmesi için yalnızca içerik değil, nasıl uygulandığı, nerede yapıldığı ve kimin nasıl katıldığı da en az içerik kadar önemlidir. Bu nedenle eğitimlerin her aşamasında dikkat etmeniz gereken bazı önemli noktaları sizin için sıraladık. Bunlar sayesinde hem daha kapsayıcı hem de güçlendirici bir öğrenme ortamı yaratabilirsiniz.

EĞİTİM ORTAMINI SEÇERKEN...

- **Herkes için erişilebilir bir mekân tercih edin.** Toplu taşıma ile kolay ulaşılabilen, haritada açıkça bulunabilen yerler tercih edilmeli. Eğer ulaşım zor olacaksa, katılımcılara destek sunulmalı (servis, yol haritası, yol parası vb.).
- **Fiziksel erişilebilirliği kontrol edin.** Tekerlekli sandalye erişimi, asansör, engelli tuvaleti gibi unsurlar mutlaka gözden geçirilmeli.
- **Ortamın fiziksel düzeni önemlidir.** Oturma düzenini **U şeklinde** veya **çember şeklinde** kurarak herkesin birbirini görebileceği, katılımın desteklendiği bir alan oluşturun.

KATILIMCILARI TANIRKEN...

- **Katılımcıların özel ihtiyaçlarını önceden sorun.** Formlar ya da iletişim yoluyla varsa sağlık durumu, duyuşal hassasiyet, engel durumu, ruhsal durum gibi konuları öğrenin. Eğitim akışınızı bu bilgileri dikkate alarak uyarlayın.
- **Çeşitliliğe alan tanıyın.** Cinsiyet kimliği, cinsel yönelim, kültürel geçmiş, dil gibi konularda önyargısız bir ortam yaratmak için hassas olun.
- **Gizliliği gözetin.** Katılımcıların kişisel bilgileri ve deneyimleri korunmalıdır.

EĞİTİME HAZIRLANIRKEN...

- **Malzemeleri önceden planlayın ve hazırlayın.** Post-it, kalem, renkli kağıtlar, flipchart, projeksiyon gibi araçların eksiksiz olduğundan emin olun.
- **Kullandığınız içerikler erişilebilir olsun.** Yazı karakterleri okunabilir büyüklükte, kontrastlar güçlü, dijital içerikler sesli betimlemeye uygun olmalıdır.
- **Dijital katılım varsa, teknik kontrolleri önceden yapın.** Bağlantılar, ses-görüntü ayarları, platform bilgileri paylaşılmış olmalı.

EĞİTİME BAŞLARKEN...

- **Tanışma oyunları ile başlayın.** Samimi, sıcak ve güvenli bir ortam yaratmanın ilk adımı tanışmaktan geçer.
- **Eğitimin amacını ve bağlamını açıklayın.** Neden bu projeyi yürüttüğünüzü, toplumsal eşitliğin neden önemli olduğunu paylaşın.
- **Katılımcı beklentilerini sorun.** Katılımın anlamlı olabilmesi için gençlerin ne beklediğini öğrenmek kıymetlidir.
- **Ortak öğrenme sözleşmesi oluşturun.** Kuralların yukarıdan verilmediği, herkesin katkısıyla şekillendiği bir anlaşma ortamı, güven duygusunu artırır.

UYGULAMA SÜRECİNDE...

- **Herkesin sesini duyabileceği alanlar yaratın.** Söz hakkı sırası, küçük grup tartışmaları, yazılı formlar gibi farklı yöntemlerle katılım çeşitlendirin.
- **Eğitim sürecini gençlerle birlikte yürütün.** Onlara sadece bilgi değil, sorumluluk ve karar alanları da verin.
- **Dil ve yaklaşımınız kapsayıcı olsun.** Cinsiyetçi, ayrımcı, küçümseyici ifadelerden kaçının; örnek verirken çeşitliliği gözetin.

EĞİTİM SONUNDA...

- **Yansıtma ve geri bildirim zamanı yaratın.** Katılımcılara ne öğrendiklerini, ne hissettiklerini sorma fırsatı verin. Uygulamalar sonunda bunun için sorular bulacaksınız.
- **Süreci ve içerikleri birlikte değerlendirin.** Ne işe yaradı, ne geliştirilebilir, neler daha farklı yapılabilir? Tüm bunları değerlendireceğiniz bir değerlendirme formu yapın ve katılımcılarınızın hem **sözlü** hem de **yazılı** değerlendirmesine alan açın.
- **Takip edin.** Eğitim sonrası katılımcıları bilgilendirmeye devam edeceğiniz, katılımcılar arası etkileşimi devam ettiren (uygulamalar, dijital gruplar, online buluşmalar vb.) çalışmalar yapın.

Uygulama Eğitimi Sonrası Rapor Formatı

Lütfen uygulamanızı tamamladıktan sonra bu formu **en geç 5 Kasım 2025 tarihine kadar** eksiksiz doldurarak proje ekibiyle paylaşınız.

Eğitmen Bilgileri

- Ad Soyad:
- Kurum / Dernek / Vakıf / Platform / İnisiyatif Adı:
- İletişim E-posta:
- Eğitici Eğitimine Katıldığı Tarih:

Uygulama Programının Genel Bilgileri

- Atölye/Eğitim Başlığı:
- Uygulama Tarihi ve Saat Aralığı:
- Uygulama Süresi (toplam saat/gün):
- Uygulama Mekânı:

Katılımcı Profili

- Toplam Katılımcı Sayısı:
- Katılımcıların Yaş Aralığı:
- Cinsiyet Dağılımı:
- Hedef Grup Açıklaması (örneğin: lise öğrencileri, genç kadınlar, karma grup vb.):

Eğitim Programı İçeriği ve Akışı

Lütfen gerçekleştirdiğiniz eğitimin ana bölümlerini özetleyiniz.

- Uyguladığınız programı paylaşın
- Hangi yöntem ve araçları kullandınız? Uygulama sırasında kullandığınız tanışma, eşitlik, tartışma ya da drama etkinlikleri nelerdi?
- Eğitici eğitiminde sunulan hangi metotları uyguladınız?
- Eğitim programında toplumsal eşitlik konusuna nasıl yaklaştınız?
- Deneyimsel öğrenme yaklaşımını nasıl uyguladınız?

Katılımcı Geri Bildirimleri

Katılımcılardan topladığınız yorumlar, sözlü/dijital değerlendirmeler varsa paylaşabilirsiniz.

- En çok ilgi çeken etkinlik veya konu neydi?
- Katılımcıların “eşitlik” konusundaki algılarında fark gözlemlediniz mi?
- Geri bildirimleri hangi yöntemle topladınız? (Form, sözlü, yazılı, video vs.)

Eğitmenin Değerlendirmesi ve Gözlemleri

- Uygulama sırasında karşılaştığınız güçlü yanlar nelerdi?
- Zorluk yaşadığınız alanlar nelerdi ve nasıl çözdünüz?
- Sizce gençler bu süreçten ne kazandı?
- Kendi öğrenmenize dair fark ettiğiniz en önemli şey neydi?

Etki ve Sürdürülebilirlik Önerileri

- Bu uygulamayı geliştirmek ya da tekrarlamak için neler önerirsiniz?
- Katılımcılarla devam eden bir süreç planlıyor musunuz?
- Kurumunuzda bu tür çalışmaların devamı için neler planlıyorsunuz?

Ek Belgeler ve Materyaller

- Fotoğraflar (görsel izinleri alınmışsa)
 - Kişisel verilerle ilgili izin almak için **KVKK örnek metnini** kitapçık sonunda (Ek 1) bulabilirsiniz. Sarı bölümlere kurumsal bilgilerinizi yazarak kullanabilirsiniz.
- Atölye / Eğitim sonunda katılımcıların **değerlendirme yapacakları bir form** oluşturup sonuçlarını paylaşın.
- Etkinlikte kullanılan sunumlar, el kartları vb.
- Sosyal medya paylaşımları varsa bağlantılar
- Katılımcı **imza listesi** örneğini ekler (EK2) bölümünde bulabilirsiniz. Yaptığınız etkinliklerde bu formdan çoğaltarak katılımcılarınızdan imza almayı unutmayınız.
- Etkinlikleriniz öncesi ve sonrası öğrenme / farkındalık ölçümü için minimum 3 soru içeren bir **ön test ve son test formu** oluşturarak eğitiminizin etkisini, verimliliğini ölçün.

Sonuç ve Katılım Belgesi Talebi

- Raporunuzu eksiksiz doldurduktan sonra “Katılım Belgesi” talebiniz işleme alınacaktır.
- Katılım belgesi için:
 - ☐ Uygulama gerçekleştirdim
 - ☐ En az 20 genç kadına ulaştım
 - ☐ Raporumu tamamladım ve ekte paylaştım

TANIŞMA KAYNAŞMA METOTLARI

Aktivitenin adı:	Adını Ritmine Kat
Süre	10 dakika (grup sayısı arttıkça süre artar ortalama 20 kişi için verilen bir süredir.)
Gerekli Malzemeler	Yok
Uygulama Şekli	Her katılımcı adını söyledikten sonra bir beden hareketi (el çırpma, parmak şıklatma, ayağa kalkma vb.) yapar. Tüm grup bu hareketi tekrar eder. Dikkat: Çekingen katılımcılara zaman tanıyın.

Aktivitenin adı:	Ben Kimim?
Süre	15 dakika (grup sayısı arttıkça süre artar ortalama 20 kişi için verilen bir süredir.)
Gerekli Malzemeler	İsim etiketleri veya kâğıtlar
Uygulama Şekli	Katılımcılar bir kâğıda kendileriyle ilgili 3 özellik yazar (örneğin: "Ben sporu severim", "Erkek kardeşim var", "Yemek yapamam"). Yazılan notlar bir kutuya atılır, herkes bir kart çeker ve elindeki kartta özellikleri olan bu kişiyi bulmaya çalışır. Dikkat: Yargılamasız bir alan yaratın.

Aktivitenin adı:	Benim Haritam
Süre	20 dakika
Gerekli Malzemeler	A4 kağıt, kalem
Uygulama Şekli	Katılımcılardan basit bir "hayat haritası" çizmeleri istenir: nereden geldiler, okul, aile, uğraşlar... Ardından ikili gruplarda bu haritaları karşılıklı tanıtırılar.

Aktivitenin adı:	Bende Var, Sende de Var mı?
Süre	15 dakika
Gerekli Malzemeler	Yok
Uygulama Şekli	Ortaya biri geçer ve şöyle der: “Bende kırmızı ayakkabı var, sende de var mı?” Kimin varsa yer değiştirir. Ortada kalan yeni kişi ebe olur ve komut verir. Bu çalışma görünmeyen benzerlikleri keşfetmeye yardımcı olur.

Aktivitenin adı:	Hisli Top
Süre	10 dakika
Gerekli Malzemeler	Yumuşak bir top
Uygulama Şekli	Topu atan kişi adını ve “bugün kendimi şöyle hissediyorum” diyerek topu başkasına atar.

Aktivitenin adı:	Ayna Ayna Söyle Bana!
Süre	10 dakika
Gerekli Malzemeler	Yok
Uygulama Şekli	İkişerli eşleşen katılımcılardan biri hareket yapar, diğeri aynı anda ayna gibi onu taklit eder. Sonra roller değişir. Dikkat: Sessizce yapılmalı; odak ve dikkat için ideal.

Aktivitenin adı:	“Ben Kimim” Posterı
Süre	20 dakika
Gerekli Malzemeler	Renkli kağıtlar, kalem, makas, yapıştırıcı
Uygulama Şekli	Her katılımcı kendini ifade eden bir poster hazırlar (semboller, kelimeler, renkler). Grup içinde sunum yaparlar. Dikkat: Paylaşım isteğe bağlıdır, saygılı olun.

Not: Daha fazla tanışma, kaynaşma ve grup dinamiği oyunlarına Öğrenme Tasarımları tarafından hazırlanmış oyun uygulamasına <https://app.ogrenmetasarimlari.com/> linkinden ulaşabilirsiniz.

TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİNE DAİR METOTLAR

Aktivitenin Adı	Medya ne söyler!
Süresi	75 dakika
Gerekli Malzemeler	• Gazeteler, dergiler (en az 3'er tane her grup için) • Renkli kalem, post-it'ler • A4 kâğıdı veya sunum kâğıtları • Panolar veya flipchart (isteğe bağlı)
Uygulama Şekli	Uygulamanın amacı; katılımcıların medya içerikleri üzerinden kadın ve erkek temsillerini analiz etmeleri, toplumsal cinsiyet rolleri ve eşitsizliklerini tartışmaları, farkındalık kazanmaları. Giriş (5 dakika) Katılımcılara bugün “medya araştırmacıları” rolünü üstlenecekleri söylenir. Görevleri; gazete ve dergilerde kadın ve erkeklerin nasıl temsil edildiğini ortaya çıkarmaktır. Grup Oluşturma (5 dakika) Katılımcılar 2 ile 5 kişi arasında küçük gruplara ayrılır. Araştırma Görevi (45 dakika) Her gruba 3 veya daha fazla basılı yayın verilir. Gruplar şu sorulara göre inceleme yapar: • Kadın ve erkek görselleri nasıl yer alıyor? • Hangi cinsiyete ne kadar yer ayrılmış? • Erkeklerden bahseden haberlerde dil nasıl? • Kadınlardan bahseden haberlerde dil nasıl? • Hangi sayfalarda kadınlar, hangilerinde erkekler öne çıkıyor? • Haber konuları ne? Kadınlarla ilgili haberler çoğunlukla hangi türde (magazin, şiddet, başarı vs)? Erkeklerle ilgili haberler hangi türde? • Başka dikkat çeken, fark ettiğiniz bir detay var mı? Sunumlar (15-20 dakika) Her grup analiz sonuçlarını kısa bir rapor veya poster hâlinde sunar. Sunumlar için maksimum 5 dakika ayrılır. Değerlendirme Çemberi (10-15 dakika) Tüm grup birlikte oturur ve şu sorular üzerine tartışır: • Bu aktivite size ne hissettirdi, ne düşündürdü? • Araştırma yaparken sizi en çok ne şaşırttı? • Medya, toplumsal cinsiyet algısını sizce nasıl etkiliyor? • Haberler sizce nasıl yazılmalı? Medyada eşitlik nasıl güçlenebilir?

	Gençler medyada eşitlik için ne yapabilir? Uygulama Tüyosu: Bu etkinlik özellikle gençlerin medyadaki gizli mesajları fark etmesi, toplumsal normları sorgulaması ve yaratıcı çözüm önerileri geliştirmesi için çok güçlü bir araçtır. Dilersen etkinlik sonunda her gruptan “eşit bir medya manşeti” oluşturmalarını isteyerek yaratıcı bir kapanış da ekleyebilirsiniz. Ayrıca bu konuda CEID tarafından oluşturulmuş “Medyada Toplumsal Cinsiyet Eşitliği İzmele Raporu”nu gençlerle paylaşabilir veya bilgilendirme yapabilirsiniz. Medyada Toplumsal Cinsiyet Eşitliği İzmele Raporu: https://ceidizler.ceid.org.tr/dosya/Medyada-Toplumsal-Cinsiyet-Esitligi.pdf
--	--

Aktivitenin Adı	Kavram Bağları
Süresi	60 dakika
Gerekli Malzemeler	- Kavram kartları (11 kavram → her biri tek kart) - Tanım kartları (11 tanım → her biri ayrı kart) - Post-it, kalem, renkli etiket
Uygulama Şekli	Uygulamanın amacı; katılımcıların toplumsal cinsiyet ve toplumsal eşitlik alanındaki temel kavramları öğrenmesini, bu kavramları doğru tanımlarla eşleştirmesini ve kavramların sosyal hayattaki karşılıklarını tartışmasını sağlamak. Hazırlık ve Giriş (10 dakika) : - Aşağıdaki tabloda yer alan kavramlar ve tanımlar ayrı kartlara yazılır. - Kartlar karıştırılarak masa veya pano üzerine dağınık şekilde yerleştirilir. - Katılımcılar 3-4 kişilik gruplara ayrılır. Görev Tanımı: Her grup, kavramları doğru tanımla eşleştirmeye çalışır. Kavramları tanımla eşleştiren “neden o eşleştirmeyi yaptıklarını” kısaca yazmaları istenir. Eşleştirme (20 dakika): - Gruplar kavramları tanımlarla eşleştirir. - Gerekirse açıklayıcı semboller veya örnekler eklemeleri teşvik edilir

	(örneğin “cam tavan” kavramının altına bir çizim). Galeri Yürüyüşü (15 dakika): Tüm gruplar diğer grupların eşleştirmelerini dolaşır, fark ettikleri benzerlikleri ve farkları not eder. Toplu Değerlendirme (15-20 dakika): Kolaylaştırıcı her kavramın tanımını yüksek sesle okur. Gruplardan eşleşme hakkında görüş alır. Her bir kavram için şu sorular tartışılır: Değerlendirme Soruları: • Bu kavram size ne ifade ediyor? Daha önce duymuş muydunuz? • Bu kavramla ilgili toplumsal hayatta örnek verebilir misiniz? • Sizce bu kavramlar birbirini nasıl etkiliyor? • Bu kavramları duymayan bir arkadaşınıza nasıl açıklardınız?
--	---

Ek: Kavramlar ve Açıklamalar

Toplumsal Cinsiyet	Toplumsal cinsiyet bir toplumda kadınlar ve erkekler cinsiyetler için kültür, gelenekler, eğitim, din ve diğer kurumlar tarafından uygun görülen toplumsal roller ve sorumluluklar, davranışlar, konumlar, beklentiler, güç ve ayrıcalıklar, hak ve fırsatlardır. (CEİD)
Biyolojik Cinsiyet	Kromozomlar, hormonlar ve anatomik özelliklerle belirlenen doğuştan gelen cinsiyet. Örneğin; XX kromozomu taşıyan bireyler biyolojik olarak kadın, XY kromozomu taşıyanlar erkek olarak tanımlanır. (Embryo Project Encyclopedia)
Toplumsal Cinsiyet Roller	Toplumsal cinsiyet rolleri, belirli bir kültür içinde, belirli bir cinsiyete sahip bireyler için toplumsal olarak uygun kabul edilen sosyal ve davranışsal normlara işaret eder. Toplumsal cinsiyet rolleri zamanla değişebilir. (European Institute for Gender Equality)
Cinsiyet Ayrımcılığı	Cinsiyete dayalı olarak yapılan ve kadınların, medeni durumlarından bağımsız olarak, erkeklerle eşitlik temelinde, siyasi, ekonomik, sosyal, kültürel, medeni veya diğer herhangi bir alandaki insan hakları ve temel özgürlüklerinin tanınmasını, kullanılmasını veya bu haklardan yararlanmasını engelleme veya ortadan kaldırma amacını ya da etkisini taşıyan her türlü ayırım, dışlama veya kısıtlama. (European Institute for Gender Equality)
İkilik Dışı	Kendisini geleneksel kadın ve erkek kategorilerinin içinde tanımlamayan bireylerin cinsiyet kimliğini tarif eder. (KAOS GL)

Cam Tavan	Kadınların, ister kamu ister özel sektörde ve hangi alanda olursa olsun, çalışma hayatında karar alma ve yönetim pozisyonlarına erişimini engelleyen yapay engeller ve görünmez bariyerler. (European Institute for Gender Equality)
Ücret Eşitsizliği (Gender Pay Gap)	Toplumsal cinsiyete dayalı ücret farkı, istihdam edilen kadınlar ve erkekler arasındaki ortalama kazanç farkıdır. Bu fark, kadın emeğinin değersizleştirilmesi ve ayrımcılık gibi süregelen eşitsizlikleri yansıtır. (European Parliament)
Feminizm	Feminizm, cinsiyetler arasında politik, ekonomik, kişisel ve sosyal eşitliği tanımlamayı ve sağlamayı amaçlayan çeşitli sosyo-politik hareketler ve ideolojiler bütünüdür. (Encyclopaedia Britannica)
Cinsiyete Duyarlı Politikalar	Cinsiyet duyarlı politika, cinsiyet normlarını göz önünde bulunduran ve bu normların, rollerin ve ilişkilerin zararlı etkilerini aktif olarak azaltmayı amaçlayan politikalar. (UNESCO-IIEP)
Kesişimsellik	Kesişimsellik, toplumsal alanda farklı kimlik kategorilerinin birbirinden bağımsız kategoriler olarak ele alınamayacağını vurgulayan analitik bir yaklaşımdır. Farklı kimlikler ise cinsiyet, cinsel yönelim, sınıf, ırk, etnik köken, milliyet, engellilik ve yaş/kuşak gibi her türlü sosyal, kültürel, siyasal ve sınıfsal kimlik kategorilerini kapsamaktadır. Kesişen kimlik alanları güçlendirici olabileceği gibi olumsuz kalıpyargılara maruz kalarak, eşitsizliklere de yol açabilir. (ODTÜ Şiddet ve Tacizle Mücadele Politika Belgesi)
Mor Ekonomi	Mor Ekonomi, toplumsal cinsiyet eşitliğini merkeze alan, özellikle kadınların ücretsiz ev içi bakım emeğini görünür kılarak ekonomik politikaları yeniden düşünmeyi amaçlayan bir ekonomi yaklaşımıdır. (UN Women)
Mor / Pembe Vergi	Mor vergi, aynı işlevi gören ürün veya hizmetlerin kadınlara yönelik olanlarının, erkeklere yönelik olanlardan daha pahalıya satılması durumudur. Buna aslında doğrudan bir “vergi” değil; cinsiyete dayalı fiyat farkı da diyebiliriz. Bu kavram Batı’da genellikle “Pink Tax” (pembe vergi) olarak geçer; Türkiye’de ise kadın emeği, tüketimi ve bedeni üzerinden kurulan fiyat politikalarına dikkat çekmek için mor vergi kavramsallaştırması kullanılır.

Eğitmen Notu: Bu kavramlara ek olarak Ankara Barosu Toplumsal Cinsiyete Dayalı Ayrımcılık, Şiddet, Cinsel Taciz ve Saldırıya Karşı Politika Belgesi de incelenebilir.

Aktivitenin Adı	Mit mi Gerçek mi?
Süresi	45 dakika
Gerekli Malzemeler	- Her mite ait bir yazılı kart (toplam 9 kart) - Gerçek bilgi ve örneklerin yazılı olduğu “mit çözüm kartları” - Boş A3 kâğıtlar, renkli kalemler, post-it’ler - Flipchart veya beyaz tahta (tüm grup için değerlendirme kısmında)
Uygulama Şekli	Uygulamanın amacı; katılımcıların toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda toplumda yaygın olan yanlış inançları tanıması, bu mitleri sorgulaması ve gerçek bilgiyle çürütmeyi öğrenmesi. Giriş (5 dk) : Kolaylaştırıcı, toplumsal cinsiyet eşitliğiyle ilgili toplumda dolaşan bazı yanlış inanışlar olduğunu açıklar. Katılımcılar 3–6 kişilik gruplara ayrılır. Her gruba rastgele 2–3 adet aşağıda yer alan “mit cümlesi” verilir. Görev: Bu miti tartışmak, yanlış olduğunu ortaya koyan gerekçeler üretmek ve örneklerle çürütmek. Mitler: “Toplumsal cinsiyet eşitliği sadece kadınları ilgilendirir.” “Kadınlar doğası gereği duygusaldır, erkekler ise mantıklıdır.” “Toplumsal cinsiyet eşitliği zaten sağlandı.” “Kadınlar bazı meslekler için uygun değildir.” “Toplumsal cinsiyet eşitliği kültürümüze aykırıdır.” “Kadınlar çalışmak istese zaten çalışır.” “Erkekler ev işlerinde beceriksizdir.” “Toplumsal cinsiyet eşitliği aile yapısını bozar.” “Kadınlar yönetici pozisyonlar için yeterince hırslı değildir.” Grup Tartışması (20 dk) Her grup aşağıdaki adımlarla çalışır: Görev Akışı: Miti okuyun. “Bu söylemin neden sorunlu olduğunu düşünüyoruz?” sorusunu tartışın. - Mitin altında yatan önyargı nedir? - Bu mite karşı hangi veriler, örnekler ya da tecrübeler sunabiliriz? - Post-it'lere kısa notlar alın, düşüncelerinizi A3 kağıda yazarak mini bir sunum afişi hazırlayın.

	İpucu: Kolaylaştırıcı gruplar arasında gezerek tartışmalara rehberlik edebilir, ek bilgi sağlayabilir. Sunumlar ve Yorumlar (Her grup 3–4 dk) Her grup kendi “mitini” tanıtır, savunmalarını açıklar ve diğer gruplardan kısa yorumlar alır. Diğer gruplar post-it’lerle destek ya da soru notu bırakabilir. Tüm Grup Değerlendirme (15 dk) Herkes çember oluşturur. Şu sorular tartışılır: • Bu mitleri neden sorgulamak önemli? • Size en tanıdık ya da şaşırtıcı gelen mit hangisiydi? Neden? • Medyada, okulda ya da ailede bu mitlerle nasıl karşılaşıyoruz? • Bu mitlerle mücadelede birey olarak neler yapabiliriz?
Kolaylaştırıcı için bilgi notu	Toplumsal Cinsiyet Eşitliğiyle İlgili Yaygın Mitler • “Toplumsal cinsiyet eşitliği sadece kadınları ilgilendirir.” Bu mit, erkekleri ve diğer cinsiyet kimliklerini dışlar. Oysa eşitlik, herkesin özgürleşmesini sağlar. Örneğin; erkeklerin de duygularını ifade edebilmesi, babalık izni alabilmesi ve bakım rollerini üstlenebilmesi toplumsal cinsiyet eşitliğinin bir parçasıdır. • “Kadınlar doğası gereği duygusaldır, erkekler ise mantıklıdır.” Bu mit, kadınların karar alma mekanizmalarında yer almaması gerektiği algısını besler. Oysa araştırmalar, duygusal zekânın liderlikte önemli bir avantaj olduğunu gösteriyor. Örneğin; Almanya eski Başbakanı Angela Merkel, analitik zekâsı ve stratejik kararlarıyla bu mitin tam karşısında duran bir liderdir. • “Toplumsal cinsiyet eşitliği zaten sağlandı.” Bu, en tehlikeli mitlerden biridir. Çünkü görünürdeki bazı iyileşmeler, derin yapısal eşitsizlikleri gizleyebilir. Örneğin; Uluslararası Çalışma Örgütü verilerine göre, dünya genelinde kadınlar erkeklerden ortalama %20 daha az ücret almaktadır. Ayrıca karar alma pozisyonlarında kadın temsili hâlâ düşüktür. • “Kadınlar bazı meslekler için uygun değildir.” Bu mit, kadınların STEM alanlarında, mühendislikte veya siyasette yer almasını engeller. Örneğin; Malala Yousafzai, Pakistan’da kız

çocuklarının eğitime erişimi için verdiği mücadeleyle bu mitin karşısında duran bir figürdür.

- **“Toplumsal cinsiyet eşitliği kültürümüze aykırıdır.”**

Bu mit, eşitlik taleplerini “yabancı” veya “batılı” olarak etiketleyerek reddeder. Gerçekte ise, toplumsal cinsiyet eşitliği, evrensel insan hakları çerçevesinde tanımlanır ve her toplumun kendi iç dinamikleriyle uyumlu şekilde geliştirilebilir.

- **“Kadınlar çalışmak istese zaten çalışır.”**

Bu söylem, kadınların iş gücüne katılımındaki düşük oranları bireysel tercihlere indirger. Aslında kadınlar, bakım yükümlülükleri, toplumsal baskılar ve iş yerindeki ayrımcılık nedeniyle istihdamda daha az yer bulabiliyor. Örneğin; Türkiye’de kadınların iş gücüne katılım oranı hâlâ erkeklerin çok gerisinde.

- **“Erkekler ev işlerinde beceriksizdir.”**

Bu mit, ev içi emeğin kadınlara yüklenmesini meşrulaştırır. Aslında ev işleri beceri değil, öğrenme ve sorumlulukla ilgilidir. Örneğin; İskandinav ülkelerinde erkeklerin ev içi sorumlulukları paylaşması, toplumsal cinsiyet eşitliğini güçlendirmiştir.

- **“Toplumsal cinsiyet eşitliği aile yapısını bozar.”**

Bu söylem, eşitliği tehdit gibi göstererek geleneksel rolleri korumaya çalışır. Aslında eşitlik, aile içi iletişimi ve refahı artırır. Örneğin; eşit sorumluluk paylaşımı, çocukların daha sağlıklı gelişmesine katkı sağlar.

- **“Kadınlar yönetici pozisyonlar için yeterince hırslı değildir.”**

Bu mit, kadınların liderlik rollerine gelmesini engelleyen önyargılardan biridir. Aslında kadınlar sıklıkla cam tavanla karşılaşır; yani görünmez engeller nedeniyle üst düzey pozisyonlara ulaşmaları zorlaşır. Örneğin; Fortune 500 şirketlerinde kadın CEO oranı hâlâ %10’un altında.

Aktivitenin Adı	Eşitlik Kampanyaları
Süresi	40-60 dakika
Gerekli Malzemeler	- Her kampanyayı/kampanya grubunu tanıtan bilgi kartları veya posterler - İnternet bağlantısı (detaylı araştırma için) - A3 sunum kağıtları, renkli kalemler, post-it'ler - Değerlendirme formu / flipchart
Uygulama Şekli	Bu uygulamanın amacı gençlerin, toplumsal cinsiyet eşitliği temelli kampanya ve programları karşılaştırarak analiz etmesi, Türkiye'den ve dünyadan iyi örnekleri tanıması, bu çalışmalardan çıkarımlar yaparak kendi çevreleri için öneriler üretmesi. Giriş & Tanıtım (10 dk): Kolaylaştırıcı, hem Türkiye'de hem dünyada yürütülen toplumsal cinsiyet eşitliği temelli kampanyaların toplumsal dönüşümde nasıl etkili olduğunu açıklar. Ardından her gruba bir kampanya bilgisi verilir. Her grup aşağıdaki sorulara yanıt vererek kampanyasını analiz eder ve sunum afişi hazırlar: İnceleme Soruları: - Kampanyanın hedef kitlesi kim? - Hangi soruna çözüm üretiyor? - Uygulama yöntemleri neler? (eğitim, mentorluk, politika önerisi, vs.) - Kampanya hangi alanda etki yaratmış? (eğitim, hukuk, farkındalık, vb.) - Bu çalışmanın güçlü yönleri neler? - Sizin gözünüzden bu çalışmada eksik kalan / geliştirilebilecek noktalar var mı? Türkiye'ye veya kendi çevrenize uyarlansa nasıl olurdu? Yeni bir kampanya yapsaydınız bu örnekten neleri alırdınız? Grup Sunumları (20 dk) Her grup 3-4 dakikalık kısa sunumlarla analizlerini paylaşır. Afiş/poster/çizim vb. yaratıcı anlatım teşvik edilir. Değerlendirme ve Ortak Tartışma (20 dk) Tüm grup çember olur. Kolaylaştırıcı şu soruları yönlendirir: - Hangi kampanya sizi en çok etkiledi? Neden? - Türkiye'deki kampanyalarla uluslararasılar arasında ne farklar gördünüz?

	• Sizce toplumsal cinsiyet eşitliği için daha fazla erkek katılımı nasıl sağlanabilir?• Mahallende ya da okulunda buna benzer bir şey yapılırsa nasıl olurdu?• Bugün öğrendiklerin seni nasıl etkiledi? Düşüncelerini değiştiren bir şey oldu mu?

Kampanyalar Ek 3 :

- **Plan International – “Because I Am a Girl” Kampanyası**

Plan International tarafından yürütülen bu kampanya, kız çocuklarının eğitim, sağlık ve güvenlik gibi temel haklara erişimini artırmayı hedefliyor. Örneğin, Uganda’da yerel liderlerle işbirliği yapılarak erken yaşta evlilikle mücadele edilmiş. Kampanya sayesinde bölgede üç yıl içinde erken evlilik oranlarında %18’lik bir düşüş sağlanmış. Uluslararası bir STK olan Plan International sayesinde 70’ten fazla ülkede milyonlarca kız çocuğunun yaşamına dokunmuş; eğitim oranları yükselmiş ve toplumsal farkındalık artmış.

- **Girls Not Brides – Erken Yaşta Evlilikle Mücadele (Global Koalisyon)**

Girls Not Brides, dünya genelinde erken yaşta evlilikle mücadele eden 1000’den fazla STK’nın oluşturduğu bir ağ. Örneğin; Nepal’de yürütülen “Community Dialogue” projesi kapsamında aileler ve dini liderlerle yapılan toplantılar sayesinde erken evliliğin zararları konusunda toplumsal farkındalık artırılmış. Nepal hükümeti, bu çalışmaların ardından 18 yaş altı evlilikleri önlemeye yönelik yeni yasal düzenlemeler yapmış.

- **European Women’s Lobby (EWL) – “No Woman Left Behind” Kampanyası**

Avrupa’daki en büyük kadın hakları ağı olan EWL, AB düzeyinde toplumsal cinsiyet eşitliği politikalarının geliştirilmesi için lobi faaliyetleri yürütüyor. Örneğin; “No Woman Left Behind” kampanyasıyla göçmen ve mülteci kadınların haklarına erişimi gündeme taşınmış. Bu ağ sayesinde, Avrupa Komisyonu, kadın mültecilerin entegrasyonuna yönelik özel fonlar oluşturmuş; bu grupların sosyal hizmetlere erişimi artırılmış.

- **Room to Read – Hindistan, Nepal, Bangladeş**

Room to Read isimli uluslararası bu STK, kız çocuklarının okula devamını sağlamak ve liderlik becerilerini geliştirmek için çalışıyor. Örneğin; Hindistan’da yürütülen “Girls’ Education Program” kapsamında mentorluk, yaşam becerileri eğitimi ve ailelerle işbirliği sağlanmış. Bu program, 20 yılda 3,4 milyon kız çocuğunun okula devamını desteklemiş.

- **CAMFED – Campaign for Female Education (Gana, Zambiya, Tanzanya)**

CAMFED, Afrika’da kırsal bölgelerde kız çocuklarının eğitime erişimini artırmak için çalışan güçlü bir STK. Örneğin; “Learner Guide” programı ile mezun olan kız öğrenciler, kendi topluluklarında rol model olarak diğer kız çocuklarına rehberlik ediyormuş. CAMFED bugüne kadar 6 milyon kız çocuğunun eğitimine doğrudan katkı sağlamış.

- **Promundo – Brezilya**

Promundo, Toplumsal cinsiyet eşitliğini erkekleri de sürece dahil ederek destekleyen bir STK. Örneğin; “MenCare” kampanyasıyla babalık rolü üzerinden toplumsal cinsiyet kalıpları sorgulanmış. Erkeklerin bakım emeğine katılımı ve kız çocuklarının ev içi yüklerinin azalması sağlanmış.

- **Niñas Sin Miedo – Kolombiya**

Niñas Sin Miedo, Kolombiya’da toplumsal cinsiyet temelli şiddetle mücadele eden ve kız çocuklarının bisiklet, eğitim ve liderlik yoluyla güçlenmesini hedefleyen bir STK. Örneğin; kız çocuklarına bisiklet eğitimi vererek hem fiziksel özgürlük hem de toplumsal görünürlük kazandırılmış. Bu program sayesinde, kız çocuklarının okul devamlılığını %40 oranında artırmış.

Aktivitenin Adı	Ekranların Ötesi: Dizileri Eşitlikle Yeniden Yazıyoruz!
Süresi	75 dakika
Gerekli Malzemeler	● Katılımcıların seçeceği dizilerden sahne örnekleri (diyaloglar, kısa videolar, karakter özetleri) ● Kalem, A4 / A3 kâğıtlar, post-it’ler ● Sahneleme için basit kostüm, aksesuarlar (isteğe bağlı) ● Flipchart veya dijital tahta ● (Opsiyonel) Telefon / kamera ile kayıt
Uygulama Şekli	Aktivitenin ana amacı; gençlerin sıkça izledikleri dizi, film veya karakterleri toplumsal cinsiyet perspektifiyle eleştirel bir şekilde analiz etmeleri, cinsiyetçi rollerin farkına varmaları ve bu içerikleri eşitlikçi biçimde dönüştürerek yeniden sahnelemeleri. Giriş ve Kavramsal Çerçeve (10 dk) ● Toplumsal cinsiyet, roller, stereotipler ve medyada temsil kavramları hakkında kısa bir bilgilendirme yapılır. ● Tartışma Sorusu: “En sevdiğin dizide kadınlar ve erkekler nasıl temsil ediliyor?” ● Amaç: Katılımcıların günlük izleme alışkanlıklarını eleştirel bakışla

görmeleri.

Dizi Seçimi ve Sahne Belirleme (15 dk)

- Her grup, izlediği popüler bir diziyi seçer (örnek: Yalı Çapkını, Kardeşlerim, The Queen's Gambit, Wednesday, La Casa De Papel vs.)
- Dizi içinden belirli bir **sahne** (3–5 dakikalık kurgu) seçilir ve yazıya dökülür (diyaloglarla birlikte).

Toplumsal Cinsiyet Perspektifiyle Analiz (15 dk)

Her grup şu sorular ışığında sahnelerini analiz eder:

- Kadınlar ve erkekler nasıl temsil ediliyor?
- Roller arasında güç, duygu, liderlik farkı var mı?
- Cinsiyetçi dil, kalıp, davranış veya eşitsizlik fark ettiniz mi?
- Eşitlikçi hale getirmek istesek neleri değiştirmeliyiz?

“Yeniden Yaz – Eşitliği Kur” (15 dk)

- Her grup sahnesini eşitlikçi bir biçimde yeniden yazar.
- Dile, role, davranışlara dokunurlar.
- Gerekirse karakterler yeniden tanımlanır (örneğin: pasif kadın figürü aktif, lider konuma getirilir; erkek karakter duygularını ifade eder hâle gelir).

Sahneleme & Sunum (15-20 dk)

- Her grup yeniden yazdığı sahneyi doğaçlama ya da yazılı metne bağlı olarak sahneler.
- Sunum sonunda sahneyle ilgili kısa bir sözlü açıklama yaparlar:
 - Ne değiştirdik?
 - Bu değişiklik ne fark yarattı?
 - Gerçek hayatta bu eşitlik mümkün mü?

Ortak Değerlendirme (15 dk)

Çember oluşturarak şu sorular üzerinden tartışılır:

- Bu etkinlik sana ne hissettirdi?
- En çok hangi değişiklik seni etkiledi?
- Medyadaki bu eşitsizlikler gündelik hayata nasıl yansıyor?
- Türkiye’de ve dünyada dizilerdeki eşitlik ve toplumsal cinsiyet algısıyla ilgili bir düzenleme var mı? Olmalı mı?
- Bundan sonra izlediklerine farklı gözle bakar mısın?

Aktivitenin Adı	Farklı Ülkelerde Eşitlik
Süresi	60 dakika
Gerekli Malzemeler	• Katılımcıların seçeceği dizilerden sahne örnekleri (diyaloglar, kısa videolar, karakter özetleri) • Kalem, A4 / A3 kâğıtlar, post-it'ler • Sahneleme için basit kostüm, aksesuarlar (isteğe bağlı) • Flipchart veya dijital tahta • (Opsiyonel) Telefon / kamera ile kayıt
Uygulama Şekli	Aktivitenin ana amacı; Katılımcıların farklı ülkelerde toplumsal cinsiyet eşitliğinin hangi düzeyde olduğunu; siyaset, eğitim, sağlık, ekonomi, sosyal yaşam gibi temel alanlarda inceleyerek karşılaştırmalı analiz yapmaları ve çözüm önerileri üretmeleri. Giriş ve Ülke Dağıtımı (10 dk) • Kolaylaştırıcı, toplumsal cinsiyet eşitliğinin evrensel bir hedef olduğunu ama her ülkenin bu yolda farklı bir yerde durduğunu anlatır. • Her gruba bir ülke verilir. Farklı düzeylerde ülkeler seçilir (örnek: İsveç, Ruanda, Türkiye, Suudi Arabistan, Hindistan, Almanya, Arjantin, Endonezya, Nijerya vs.) Araştırma Görevi (15-20 dk) Her grup kendi ülkesini aşağıdaki başlıklarda araştırır ve bir sunum hazırlar: Araştırma Başlıkları: 1. Parlamentodaki Kadın Temsili (% oran ve güncel veri) 2. Kadınların Seçme-Seçilme Hakkı (ne zaman kazandı?) 3. Eğitim Durumu (okullaşma oranları, kız çocuklarının eğitimi) 4. Kariyer – İşgücü Katılımı (kadınların istihdam oranı) 5. Sağlık Hakları ve Erişim 6. Ekonomik Haklar – Ücret eşitsizliği, girişimcilik oranı 7. Sosyal Yaşam – Kadınların kamusal alandaki varlığı, güvenliği 8. Kültürel/Resmî Engeller – Evlilik yaşı, kıyafet, aile hukuku vb. 9. Kadına Yönelik Şiddet Verileri ve Koruyucu Politikalar 10. Eşitliği Destekleyen Politikalar / Yasalar / Projeler 11. Bu ülkenin örnek alınabilecek bir uygulaması var mı? 12. Bu ülkede eşitliği kısıtlayan bir örnek var mı? Not: Kolaylaştırıcı gruplara araştırma için veri kaynağı listesi verebilir: UNDP Gender Index, World Economic Forum Gender Gap Report, World Bank, IPU Women in Parliament veritabanı, OECD Gender Data Portal.

Sunumlar (20 dk)

Her grup 3–4 dakikalık mini sunum yapar. Bu sunumları bir haber programı gibi canlandırarak yapabilirler. Sunumlarında:

- Araştırma sonuçlarını paylaşır
- En şaşırtıcı ya da çarpıcı veriyi belirtir
- Kendi ülkesinden (Türkiye) farklı olan bir yönü vurgular
- “Ne öğreniyoruz?” sorusuna cevap verir

Sunumlar görsel (afiş, poster, slayt, dramatik anlatım) olabilir.

Ortak Değerlendirme Çemberi (15–20 dk)**Tartışma Soruları:**

- Hangi ülke sizi en çok şaşırttı?
- Türkiye ile hangi açıdan benzerlik ya da farklar var?
- Eşitlik sadece yasa çıkarmakla sağlanabilir mi?
- Medyada, okulda, sokakta yaşanan eşitsizliklerin çözümü nasıl olabilir?
- Bir ülke olarak bizim hangi alanda daha çok yol almamız gerekiyor?

Aktivitenin Adı	Kendini Kurtaran Prenses
Süresi	50-60 dakika
Gerekli Malzemeler	Masal kitapları / özetleri, renkli kalem, A4 kağıtları
Amaç	Masalların toplumsal cinsiyet rollerini nasıl şekillendirdiğini fark ettirmek.
Uygulama Şekli	Masalların toplumsal cinsiyet rollerini nasıl şekillendirdiğini fark ettirmek. Giriş (5 dk): Masalların sadece çocuklara değil toplumsal normlara da yön verdiği hatırlatılarak oturuma başlanır. • Analiz (20 dk): Katılımcılar beş kişilik gruba ayrılarak gruplar bir masalı seçer ve şu sorularla inceler: ○ Kahraman kim? ○ Kurtarılan kim? ○ Kadın/erkek hangi rollerde? • Yaratıcı Yeniden Yazım (15 dk): Gruplar masalı eşitlikçi versiyona çevirir (poster, kısa metin ya da resim / anlatım). • Sunum (15 dk): Gruplar yeni masalı paylaşır. Tartışma: “Masalların başka türlü anlatılması mümkün mü?” • Ortak Değerlendirme : İncelediğiniz masalarda kadın ve erkek karakterlerin nasıl temsil edildiğini fark ettiniz mi? Masalı eşitlikçi bir bakış açısıyla yeniden yazmak sizde nasıl bir duygu yarattı? Çocuklukta dinlediğiniz masalların sizi hangi açılardan etkilediğini şimdi nasıl değerlendiriyorsunuz? Sizce masallar toplumsal cinsiyet algılarımızı nasıl şekillendiriyor?
Eğitmene Not	Uygulama Tüyosu: Katılımcılar kendi çocukluk masallarını hatırlayınca konu daha derin işlenir.

Aktivitenin Adı	Mikrofon Kimde?
Süresi	50-60 dakika
Gerekli Malzemeler	Şarkı sözleri çıktıları (popüler 5-6 şarkı), renkli kalem, hoparlör, A3 kağıdı
Amaç	Müziğin toplumsal cinsiyet kalıplarını nasıl yeniden üretebileceğini göstermek.

Uygulama Şekli	Giriş (5 dk): Katılımcılara müzikte toplumsal cinsiyet algısını konuşacakları söylenerek oturuma giriş yapılır. • Grup Çalışması (15 dk): Gruplar seçilen şarkıların sözlerini inceler. • Sorular: ◦ Kadınlar/erkekler nasıl betimlenmiş? ◦ Güçlü/zayıf, aktif/pasif kim? ◦ İlişki rollerinde kim karar veriyor? • Canlandırma (15 dk): Her grup şarkının sözlerini “eşitlikçi bir versiyon” a çevirip kısa bir sahne ya da okuma yapar. • Ortak Değerlendirme : Şarkı sözlerini incelerken sizi en çok ne şaşırttı? Kadın ve erkeklerin şarkılarda nasıl temsil edildiğini fark etmek size ne düşündürdü? Şarkıları eşitlikçi şekilde dönüştürmek nasıl bir his yarattı? Müziğin toplumsal cinsiyet algılarımızı şekillendirmedeki rolü sizce nedir?
Eğitmene Not	Uygulama Tüyosu: Popüler şarkılar gençleri motive eder; dil mizahi şekilde dönüştürüldüğünde güçlü farkındalık yaratır.

Aktivitenin Adı	Perdenin Ardındaki Gerçek
Süresi	50-60 dakika
Gerekli Malzemeler	Film afişleri, kısa film/dizi sahneleri, projeksiyon, flipchart, kalemler
Amaç	Sinemanın kadın ve erkek temsilleri üzerinden toplumsal algılara etkisini tartışmaya açmak.

Uygulama Şekli	Giriş (5 dk): Sinemanın toplumsal algılara etkisi vurgulanarak oturuma giriş yapılır. • Sahne İzleme (10 dk): Kadın/erkek karakterlerin farklı işlendiği 2 kısa sahne izlenir. • Grup Çalışması (20 dk): Kişi sayısına göre 5'er kişilik gruplara ayrılır. Gruplar sorulara yanıt verir: • Kadın/erkek karakterler nasıl temsil edilmiş? • Klişe mi, yeni bakış mı? • Kamera kadın/erkek karaktere nasıl davranıyor? Her grup izlenen sahneleri cinsiyet eşitliği sağlanan bir bakış açısıyla yeniden yazarak canlandırırlar. • Poster/Çizim (10 dk): Gruplar “eşitlikçi film afişi” tasarlar. • Sunum ve Tartışma (15 dk): Her grup afişini tanıtır; “Nasıl filmler görmek isteriz?” sorusu çemberde konuşulur. Değerlendirme Soruları : • İzlediğiniz sahnelerde kadın/erkek karakterlere yönelik farklar sizi nasıl etkiledi? • Eşitlikçi bir film afişi tasarlamak size hangi alternatif bakış açılarını düşündürdü? • Sinemanın toplumsal normları yeniden üretme gücü hakkında ne fark ettiniz? • Bundan sonra izlediğiniz filmlere nasıl farklı bir gözle bakabilirsiniz?
Eğitmene Not	Uygulama Tüyosu: Film/dizi sahnelerinde katılımcıları tetikleyebilecek herhangi bir unsur olmadığına dikkat edilmelidir. Hassas içerik varsa bununla ilgili gerekli uyarılar yapılmalıdır.

Aktivitenin Adı	Beylik Açıklamalar
Süresi	50 dakika
Gerekli Malzemeler	Kağıt, renkli kalem, flipchart, bilgisayar ve projeksiyon
Amaç	Günlük iletişimde cinsiyet temelli güç ilişkilerini görünür kılmak.

Uygulama Şekli	Giriş (5 dk): Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine dayalı kavramların varlığından bahsedilerek oturuma giriş yapılır. Uygulama adımları anlatılır. • Rol Kartları (15 dk): Gruplara kısa senaryolar verilir (ör. bir iş toplantısı, okul projesi). Katılımcılar erkek üstenciliği (mansplaining), bilinçli yetersizlik (weaponized incompetence), ataerkil bakış (male gaze), cam tavan (glass ceiling), mor vergi (pink tax) gibi kavramları içeren sahneyi oynar. • Tersine Çevirme (15 dk): Aynı sahneyi bu kez eşitlikçi şekilde canlandırırlar. • Değerlendirme Çemberi (15 dk): “Böyle bir durumda siz nasıl davranırdınız?” sorusu üzerinden deneyim paylaşılır. • Değerlendirme Soruları : Mansplaining sahnelerini canlandırırken ne hissettiniz? “Tersine çevrilmiş” sahneler size ne gösterdi? Bu davranışı günlük hayatınızda nerelerde gözlemliyorsunuz? Mansplaining ile karşılaşıldığında sizce nasıl bir tutum sergilenmeli?
-----------------------	--

Aktivitenin Adı	Sessiz Salgın
Süresi	45 dakika
Gerekli Malzemeler	Gazete şablonları, bilgisayar/tablet (varsa), renkli kalemler
Hedef	Katılımcıların medya üzerinden bu konuyu analiz edebilmesi ve çözüm önerileri geliştirebilmesi.
Uygulama Şekli	Giriş (5 dk): Katılımcılara “Erkeklerin yalnızlık salgını”nı bilip bilmediği sorularak oturuma başlanır. Araştırma & Fikir (15 dk): Gruplar bu konuda araştırma yaparak manşet/spot fikirleri üretir. Gazete Haberi Tasarımı (20 dk): Gruplar poster veya dijital olarak 1. sayfa tasarımı yapar. Sunum (15 dk): Gruplar gazetelerini sergiler, ortak çözüm önerileri tartışılır. Değerlendirme Soruları : • Yalnızlık üzerine haber tasarlarlarken hangi noktaları öne çıkarmak istediniz? • Erkeklerin yalnızlık deneyimi konusunda sizi en çok ne şaşırttı? • Medya bu konuda nasıl daha kapsayıcı bir rol oynayabilir? • Sizce toplumda erkek yalnızlığını azaltmak için hangi çözümler üretilebilir?

Eğitmene Not	Uygulama Tüyosu: Bu oturumda araştırmalar ülke dışından seçilebilir ve hassas içerik olabilecek haberlere dikkat edilmelidir.
---------------------	--

Aktivitenin Adı	Şiddeti Tanı, Güçlen, Destek Al!
Süresi	45 dakika
Gerekli Malzemeler	Gazete şablonları, bilgisayar/tablet (varsa), renkli kalem
Hedef	Bu etkinlikle gençlerin; • Şiddetin sadece fiziksel olmadığını, • Flört şiddeti, dijital şiddet ve ekonomik/psikolojik şiddet gibi türleri tanımalarını, • Maruz kaldıklarında ya da çevrelerinde gözlemlediklerinde destek alabilecekleri kurumları bilmelerini, • Destek alma ve bir başkasına destek olma konusunda güçlenmeleri hedeflenmektedir.
Uygulama Şekli	Isınma / Kavram Taraması (15 dk) • Katılımcılara “şiddet” kelimesi duyduklarında akıllarına gelen ilk 3 şeyi bir kağıda yazmaları istenir. • Sonra bu kelimeler büyük bir afişe toplanır ve “şiddetin görünen ve görünmeyen yüzü” başlığı altında gruplanır. Şiddet Tanımı Çalışması (20 dk) • Katılımcılara; flört şiddeti, dijital zorbalık, psikolojik şiddet, ekonomik şiddet, fiziksel şiddet, ısrarlı takip gibi şiddet türleri verilir ve anlama geldiğini keşfetmeleri istenir. Ardından her grup “Bu durumda olan biri size gelse ne yaparsınız? Nereden yardım alabilirsiniz?” sorusunun cevabına uygun bir yönlendirme, destek planı oluştururlar. Harita Oluşturma: Destek Ağları (20 dk) • Tüm grup, büyükçe bir kağıda “Zor anlarda başvurulabilecek destek kaynakları” haritası çizer: ○ Aile, arkadaş, rehberlik servisi, okulun psikolojik danışmanı, TKDF hattı, ILO kaynakları, Alo 183 vb.

Eğitmene Not	Uygulama Tüyosu: Bu çalışmaya başlamadan önce, tetiklenme riskine karşı katılımcılara içerikle ilgili bir uyarı yapmanız önemlidir. Katılımcıların egzersiz sırasında kendilerini zorlayıcı bir durum yaşarlarsa ara verebileceklerini, sizinle birebir iletişime geçebileceklerini ve destek alabileceklerini açıkça belirtin. Çalışmanın sonunda ise, şiddet durumunda başvurabilecekleri danışma hatlarını ve destek kaynaklarını içeren bir bilgilendirme dokümanı sunabilirsiniz. Eğer katılımcılar bu bilgilere erişemezse, siz mutlaka oturumu kapatırken bu kaynakları sözlü olarak paylaşarak süreci güvenli ve destekleyici biçimde tamamlayın.
---------------------	---

Aktivitenin Adı	Giremediğimiz Kapılar ve Erişilebilirlik
Süresi	75 dakika
Gerekli Malzemeler	Gazete şablonları, bilgisayar/tablet (varsa), renkli kalemler
Hedef	Bu etkinlikle gençlerin; • Şiddetin sadece fiziksel olmadığını, • Flört şiddeti, dijital şiddet ve ekonomik/psikolojik şiddet gibi türleri tanımalarını, • Maruz kaldıklarında ya da çevrelerinde gözlemlediklerinde destek alabilecekleri kurumları bilmelerini, • Destek alma ve bir başkasına destek olma konusunda güçlenmeleri hedeflenmektedir.
Uygulama Şekli	Kavramla Başlayalım (10 dk) • Katılımcılara “Erişilebilirlik deyince aklınıza ne geliyor?” sorusu yöneltilir. • Sonrasında 3 başlık altında mini sunum yapılır: ○ Fiziksel erişim: Rampalar, toplu taşıma, kamu binaları vb. ○ Eğitime erişim: Okulda destek hizmetleri, dil bariyeri, kız çocuklarının eğitime erişimi. ○ Hukuki erişim: Hukuk hizmetlerine ulaşamayan kadınlar, çocuklar ve özel gereksinimli bireyler. Nerede Takılıyoruz? (30 dk) • Katılımcılar 4-5 kişilik gruplara ayrılır. • Her grup, yaşadığı çevrede kadınlar, çocuklar ve özel ihtiyaç sahibi bireyler için erişim engeli yaratan bir durum seçer (örnek: bir devlet dairesinde rampa olmaması, adliyede işaret dili desteği olmaması, kız çocuklarının okul terk nedenleri vb).

	Seçilen durumu bir olay kurgusu şeklinde yazarlar ve engelleri anlatırlar.
Uygulama Şekli	Savunuculuk Çemberi (25 dk) - Her grup, çalıştıkları soruna dair bir değişim talebi yazar. - Ardından bu taleple aşağıdaki soruları cevaplarlar: Hangi kurumlara başvurulabilir? (Örnek: CİMER, belediyeler, okul yönetimleri, barolar) Kimlerle dayanışma kurulabilir? Nasıl savunuculuk yapılabilir? (Örnek: Dilekçe, kampanya, sosyal medya, yerel meclis görüşmesi) Kapanış ve Hareket Planı (10 dk) - Her grup bir öneri yazar: “Erişilebilirlik için ne değişmeli?” - Gruplar arasında kartlar okunur ve duvara asılır. - Son olarak katılımcılara şunlar dağıtılır: - Başvuru ve şikayet yolları (Alo 183, CİMER, belediye birimleri) - Dayanışma ağı öneri listesi (STK'lar, barolar, uzman platformlar) Çalışma sonunda çemberde oturarak gruba aşağıdaki sorular sorulur ve değerlendirme yapılır. Değerlendirme Soruları - Çevrende erişilebilirliğe dair gözlemlediğin en belirgin engel ne? - Bu engel kimleri daha çok etkiliyor olabilir? - Bu engelleri değiştirmek için birlikte kimlerle hareket edebilirsin? - Bir STK ya da destek ağıyla birlikte çalışmayı düşündün mü?

EK BELGE VE DOKÜMANLAR

EK 1: ÖRNEK KVKK METNİ

(KURUM ADI GİRİLMELİ.....)

ETKİNLİK AYDINLATMA METNİ

İşbu Aydınlatma Metni'nde, kişisel verilerinizin, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ("**Kanun**") ve ilgili mevzuata uygun olarak, veri sorumlusu olan ve "**KURUM ADRESİ GİRİLMELİ.....**" adresinde yer alan **KURUM ADI.....** (Bu metinde her iki veri sorumlusu birlikte "**KURUM TÜRÜ GİRİLMELİ (DERNEK-İNSİYATİF-PLATFORM.....)**" olarak anılacaktır) nezdinde işlenmesine ilişkin esaslar aşağıda belirtilmiştir.

1. Kişisel Verilerin İşlenme Amacı

Vakfımız düzenlemiş olduğu etkinlik kapsamında ad, soyad, e-posta, telefon, adres, eğitim bilgisi, fotoğraf, video çekimlerine ilişkin ses ve görsel kategorisindeki kişisel verileriniz etkinlikte konuşmacı ve/veya katılımcı olmanız gereği kayıt aşamasının yürütülmesi, etkinliğe katılımınız, etkinliğin kitlelere ulaşması, etkinlik faaliyetlerinin yürütülmesi, icrası, tanıtılması süreçleri, sosyal medya hesapları, internet sitesi gibi kamuya açık her türlü platformda yayınlanması ve iletişim faaliyetlerinin yürütülmesi amaçlarıyla işlenmektedir.

2. Kişisel Verilerin Toplanma Yöntemi ve Hukuki Sebebi

Etkinliğe ilişkin faaliyetlerimizi yürütmek amacı doğrultusunda fotoğraf ve video çekimi nedeniyle elektronik ortamda, etkinlik katılım talebi ve/veya listesinin oluşturulması süreci için dijital ortamda, fiziken veya sözlü olarak kısmen veya tamamen otomatik olan yöntemlerle veri kayıt sisteminin parçası olmak üzere toplanmaktadır.

KURUM TÜRÜ GİRİLMELİ (DERNEK-İNSİYATİF-PLATFORM.....), kişisel verileri Kanun'un 5/1. maddesi uyarınca açık rıza verilmesi, Kanun'un 5/2 (c) maddesi uyarınca bir sözleşmenin kurulması veya ifasıyla doğrudan doğruya ilgili olması kaydıyla, sözleşmenin taraflarına ait kişisel verilerin işlenmesinin gerekli olması, Kanun'un 5/2 (f) maddesi uyarınca ilgili kişinin temel hak ve özgürlüklerine zarar vermemek kaydıyla, veri sorumlusunun meşru menfaatleri için veri işlenmesinin zorunlu olması hukuki sebebine dayanarak işlemektedir.

3. İşlenen Kişisel Verilerin Aktarıldığı Yerler ve Aktarım Amacı

Kişisel verilerin işlenme amacı, verilerin aktarılma amacı ile paralellik göstermektedir. Kişisel

verileriniz, iştiraklerimize, faaliyetlerin yürütülmesi adına hizmet aldığımız tedarikçilerimize ve sponsorlarımıza, iş ortaklarımıza, tanıtım faaliyetlerimiz kapsamında yurt dışında sunucuları bulunan sosyal medya mecralarındaki hesaplarımıza ve böylelikle kamuya açık alanlara, talep edilmesi halinde kanunen yetkili kamu kurumlarına Kanun'un 8. ve 9. maddelerinde belirtilen kişisel veri işleme şartları ve amaçları çerçevesinde aktarılabilecektir.

4. Veri Sorumlusuna Başvuru Yolları ve Haklarınız

Kanun'un 11. maddesi uyarınca, Vakfımıza başvurarak, kişisel verilerinizin; a) işlenip işlenmediğini öğrenme, b) işlenmişse bilgi talep etme, c) işlenme amacını ve amacına uygun kullanılıp kullanılmadığını öğrenme, d) yurt içinde / yurt dışında transfer edildiği tarafları öğrenme, e) eksik / yanlış işlenmişse düzeltilmesini isteme, f) Kanun'un 7. maddesinde öngörülen şartlar çerçevesinde silinmesini / yok edilmesini isteme, g) aktarıldığı 3. kişilere yukarıda sayılan (e) ve (f) bentleri uyarınca yapılan işlemlerin bildirilmesini isteme, h) münhasıran otomatik sistemler ile analiz edilmesi nedeniyle aleyhinize bir sonucun ortaya çıkmasına itiraz etme, ve i) kanuna aykırı olarak işlenmesi sebebiyle zarara uğramanız hâlinde zararın giderilmesini talep etme hakkına sahipsiniz.

Yukarıda belirtilmiş bulunan haklarınıza ilişkin bilgi ve başvuru taleplerinizi Veri Sorumlusuna Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Tebliğ uyarınca Vakfımıza iletebilirsiniz. Bilgi ve başvuru taleplerinizi **"KURUM ADRESİNİ YAZIN"** adresine gönderebilir ve bizlere yönlendirebilirsiniz.

Verilerinizin Vakfımız nezdinde hassasiyetle korunduğunu belirtir; bize duyduğunuz güven için teşekkür ederiz.

Kişisel Verilerin İşlenmesine İlişkin Rıza Metni

☐ Ad, soyad, ses, görüntü ve video kaydına ilişkin kişisel verilerimin **KURUM TÜRÜ GİRİLMELİ (DERNEK-İNSİYATİF-PLATFORM.....)"** tarafından yukarıda yer alan Aydınlatma Metni kapsamında etkinlikte yer almam nedeniyle sosyal medya hesaplarında, web sayfasında, kamuya açık platformlarda ve sair mecralarda ve bunlarla sınırlı olmamak kaydıyla yapılacak çeşitli tanıtım, duyuru, raporlama faaliyetlerinde kullanılmak üzere işlenmesini ve aktarılmasını kabul ediyorum.

Ad-Soyad:

Tarih:

İmza:

İMZA LİSTESİ

Etkinliği Yapan Kişi / Kurum :
Etkinlik Adı :
Tarih :
Yer :

Sıra	İsim Soyisim	Cinsiyet	Yaş	Telefon	E-posta	İmza
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						

**AYDIN
DOĞAN
VAKFI**

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

Bu kitapçık, Avrupa Birliği'nin "Sosyal İçerme ve Gençlik Üzerine Çalışan Hak Temelli STK'lara Destek" çağrısı kapsamında eş-finanse edilen IPA III/2023/450-059 "Güçlü Kızlar Güçlü Yarınlar" projesi kapsamında hazırlanmıştır. Proje faaliyetleri kapsamında hazırlanan bu öğretmen eğitimi kitapçığının içeriği yalnızca Aydın Doğan Vakfı'nın sorumluluğundadır ve her zaman Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmaz.